

'Niet geschikt voor de commerciële melkveebedrijven', luidt de argumentatie van de Amerikaanse Joan Bliefnick om niet de grootste koeien in de keuringsring de voorkeur te geven. 'Het showcircuit en de boerenpraktijk dreigen te ver uit elkaar te lopen.'

Je zou haar gemakkelijk over het hoofd kunnen zien, want het formaat van Joan Bliefnick is zeker niet opvallend. Het zijn meer haar grote, donkere ogen die de aandacht trekken door hun scherpe en doordringende blik. In de keuringsring geeft ze die kijkers goed de kost. Eind januari stond ze niet onverdienstelijk te keuren in Osnabrück, terwijl ze vorig jaar ook in Japan de koeien op een rij mocht zetten. 'Ja, daar was ik de eerste vrouw', vertelt de 41-jarige tussen neus en lippen door, zonder er lang bij stil te staan dat ze als vrouw in een mannenwereld opereert. 'Je moet wel dezelfde kennis en competentie hebben, anders krijg je geen respect.'

Kampioen is voorbeeldkoe

De voorkeur van de specialist melkveehouderij bij het Amerikaanse Alta gaat uit naar een commerciële melkkoel. 'De kampioenskoe moet een voorbeeldkoe zijn voor de melkveehouders. Groter dan 1,55 meter hoeven ze dan ook niet te worden. Grotere dieren moeten we in de keuringsring juist straffen. Ze zijn niet efficiënt; daar kun je in de ligboxenstal toch niet mee werken', klinkt het gedecideerd. In Osnabrück motiveerde Bliefnick de plaatsingen sterk, maar zelf kon ze de verleiding niet weerstaan om soms grote dieren op kop te plaatsen. 'Als ze maar in balans zijn. Ik kies nooit een groot dier alleen om de maat', reageert ze. 'Welke waarde heeft schoonheid als deze niet praktisch is. Het is belachelijk grote koeien te promoten omdat slechts enkele keurmeesters die graag zien.' Haar uitgebalanceerde koe is krachtig en heeft bovendien veel melkuitstraling. 'Melktype herken je ongeacht leeftijd, conditie of lactatiestadium van het dier', verduidelijkt ze haar kijk op het kenmerk

waar veel discussie over is. 'Dat mager melktypisch is en dik garant staat voor kracht is een misvatting. Melktype heeft niets met breed of smal te maken zoals

sommige mensen wel zeggen. Het gaat om kwaliteit: platte botten, een open ribstructuur en ook een vrouwelijke uitstraling.'

Koeien ontleden

Bliefnick is geboren en getogen in Wisconsin, zo'n uurtje rijden van Madison. Haar vader molk 40 'grade' koeien die hij samen met zijn vrouw en tien kinderen verzorgde. 'We moesten van jong af aan hard werken. Ik heb dat altijd als positief ervaren.' Bij de '4H' — de Amerikaanse jongefokkersschool — werd de liefde voor koeien verder ontwikkeld en in het veebeoordelen veroverde ze als tiener menig kampioenslint. Ze trouwde met een veehouder en kreeg twee kinderen die inmiddels 19 en 20 jaar zijn. Nadat haar huwelijk strandde richtte ze zich op een carrière in de 'cowbusiness'. Als evaluator van paringsstelsel GMS bij ABS beoordeelde ze 25.000 koeien per jaar. 'Dat was "finetuning"'. Daar heb ik koeien leren ontleden. Stukje voor stukje bekijk je een koe en zie je de verbanden.' Ook stieren onderwierp ze aan haar kritische blik. 'Wetenschappelijk is bewezen dat het uiterlijk van de stier geen invloed op de fokkerij heeft, maar ik denk toch dat stieren met een goed type meer in balans fokken.' Na ABS kwam

Landmark, dat uiteindelijk werd overgenomen door Alta. Voor het internationaal opererende bedrijf reist ze de hele wereld rond; twee weken thuis en dan weer twee weken op pad. Ze bezocht inmiddels 28 landen en als ze moest kiezen zou haar boerderij in Canada staan. 'Daar kun je met een kleine veestapel nog een inkomen halen. Het boeren is nog relaxed.'

De lagere melkprijzen en scherpe concurrentie zorgen voor een verharding van de melkveehouderij, merkt de Amerikaanse, die weet dat haar klanten scherp zijn

op goedkope stieren en proefstieren. 'Veel veehouders zijn echt ondernemers geworden. Ze melken steeds meer koeien, hebben personeel en vrije tijd en daarmee praat je meteen ook op een ander niveau. De romantiek van het boeren is wel wat weg.'

Moeilijke concurrentiepositie

De dochters die Bliefnick van de Nederlandse Alta-stieren heeft bekeken mogen dan op basis van hun vererving kans van slagen hebben — 'de Dunkers lijken me wel wat' — hun concurrentiepositie ten opzichte van de Amerikaanse stieren is niet goed. 'De omrekening is gewoon niet zo gunstig. Volgens de Amerikaanse cijfers komen ze in ontwikkeling en frame te kort. Wellicht is het een Celsiuseffect dat in de omrekeningen meespeelt.'

De verhalen die in de Verenigde Staten de ronde doen over de Nederlandse koeien zijn niet zo positief. 'Ze zijn teer en hebben te weinig formaat. De Nederlandse genetica voegt niets toe', werd Bliefnick, die ook in 1996 Nederland bezocht, ingefluisterd. 'Ik zie daar niets van terug. Integendeel, hier lopen goede koeien, waar commerciële melkers wat mee kunnen.' Hoe uniek de Nederlandse koe is? 'Je ziet dat de Hol-

Niet de kleur is belangrijk, de economie geeft de richting aan

Joan Bliefnick is fan van consistent fokkende stieren

'Koe groter dan 1,55 meter straffen'

steins wereldwijd steeds meer op elkaar lijken. De bloedlijnen zijn dezelfde en de fokdoelen ook.' De verminderde vruchtbaarheid en gevoeligheid voor ziekten is daarmee ook een wereldwijd probleem geworden. 'We zijn doorgeschoten in de fokkerij. We hebben in de bloedlijnen geselecteerd op veel melk, maar met melk geven hebben de koeien meer moeite. Toch zijn er die een enorme wil hebben om te overleven, terwijl andere koeien bij het minste of geringste niet meer opstaan. Daar moeten we in de fokkerij wat mee doen.'

Als haar favoriete stier noemt ze Chief Mark. 'Zijn frames en beste uiers imponeren me', verklaart ze, daar snel aan toevoegend dat ze niet enthousiast is over zijn benenvererving. 'Maar generaties later zie je zijn fokkerij nog in koeien terugkomen. Chief Mark fokte heel consistent, dat is belangrijk voor melkveehouders. Een stier als Bellwood gaat ook goede dingen doen. Hij vererft voor de praktische boerveel te extreem, maar dat maakt hem wel tot een perfecte stiervader.' De imponerende 'bijna perfecte' Charity en de goed fokkende Dellia somt ze zonder veel nadenken als favoriete koeien op. 'Dellia krijgt als fokkoe een enorme invloed. Daarmee dwingt zo'n koe respect af.' Dichter bij huis is het de Duitse Maryam waar ze warm voor loopt en ook de Duitse roodbonte keuringsvedette Lancia (de moeder van Faber) staat nog scherp op haar netvlies. 'Zij had zo'n supervrouwelijk hoofd. Nee, de kleur zeg me niets. Die mag ook nooit als excuus gebruikt worden.'

Ethiek

Zowel in de VS als in Europa is het belang om te winnen op de keuringen toegenomen. Grote sommen geld zijn ermee gemoeid en de verleiding om met prepareren grenzen te overschrijden is groot. 'Ik ben nooit een goede cowfitter geweest en daardoor zie ik vast niet alles wat er onecht met koeien gedaan wordt. Eigenlijk is dat ook niet mijn verantwoordelijkheid. De organisatie moet de controle doen op de ethische code.'

Wat er nog te wensen valt? Een keer keuren op Madison? Daar werden de Holsteins nog nooit door een vrouw op volgorde gezet. 'Ik denk dat ik er nog niet klaar voor ben, maar ik zou het natuurlijk heel graag een keer doen. Eigenlijk zou ik het geweldig vinden.'

Alice Booij